

Izhaja v Trstu vsak
= petek popoldne =
Uredništvo in upravnništvo
ulica Boschetto št. 5. II. nad.
= Telefon št. 1570 =

Delavski List

Posamezna številka
= 6 vin. =
Inserati po dogovoru.
Naročnina za celo leto
4.20 K., pol leta 2.10 K.
= tret leta 1.05 K. = ino-
zemstvo več poština.

Glasilo slovenskih socialistov na Primorskem.

KRI

Narodni šovinizem, besno ščuvanje naroda proti narodu, je obrodilo tudi na Slovenskem svoj krvavi plod. Komaj je pokrit sveži grob, ki krije trupli dveh nedolžnih žrtev barbaričnega orožja, ki se ga poslužuje meščanski kapitalizem zoper osvobojeenje človeštva iz spon sedanjega kapitalističnega sistema.

Ne plaka družba ob grobeh vsakdanjih žrtev kapitalističnega egoizma. Skrite ostajajo solze ob zmagujočem pohodu bede med revnim v modernem suženstvu ječečim ljudstvom in v črna znamenja sožalja niso odeta mesta ob vsakem grobu militaristične žrtve.

Plaka ljudstvo vsak dan; plakajo sužnji v modernem suženstvu pred grozečo usodo in ihte v hrepenjenju po svobodi po življenju. Kapitalizem ne pozna usmiljenja, ne čuti boli vsakdanjih svojih žrtev. — Ohraniti se hoče sebi in zase; vladati hoče v svoji družbi v kateri živi sam najboljši. Bori se za svoj obstanek, proti pravici, proti svobodi, proti življenju s svojim orožjem, s vsemi sredstvi, s vso silo svoje moči.

Na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu, krije sveži grob dvoje nedolžnih žrtev nekulturnega kapitalističnega orožja, ki ga rabi v boju za svoj obstanek; dvoje nedolžnih žrtev besnega meščanskega ščuvanja naroda proti narodu. In ob tem svežem grobu plakamo zopet tudi mi; plaka z nami vsak dan plakajoče ljudstvo in plaka tudi meščanska družba ne zaradi usmiljenja ampak osramočena od svojega barbarizma.....

Preresen je trenotek za malenkostne stvari. Ne bomo se spuščali v podrobnosti krvavih dogodkov v Ljubljani, katere so našim čitateljem prav gotovo znane. Družba sv. Cirila in Metoda je priredila svojo skupščino v Ptuj na Štajerskem. Tam so bili slovenski skupščinarji brutalno napadeni od tamošnje nemške narodnjaške klike. Ne vemo v kolikor je bilo potrebno, da je priredila družba sv. Cirila in Metoda svojo skupščino ravno v Ptuj, ki je sedaj po večini nemško mesto. Iz našega mednarodnega stališča, ne moremo in ne smemo odrekati in ne odrekamo nobenemu narodu, nobenemu društvu, da zboruje v tistem kraju, v tistem mestu, kjer se mu pač zljubi. Ali ptujška gospoda ni socialistična in ne misli mednarodno. Naredila se je užaljeno in pripovedovala, da je namen slovenskih skupščinarjev posloveniti nemški Ptuj. Slovenski narodnjaki so vedeli, da bodo razburili ptujške šoveniste, pa so šli

Kaj sem vam storil...?

Črtica iz življenja.

Spisal: JOSIP GRGIČ.

I.

Ko je bil Francek pri birmi, mu boter ni kupil ure in tudi kolačev ne, ampak ob treh popoldne sta šla v teater.

Tisti dan Francek ni bil bos in tudi obleko je imel skoraj novo; zakaj sosedovi so bili dobri ljudje in so dejali: «Kaj bi fant hodil bos in strgan k birmi; naj vzame to-le Tonetovo obleko in čevlje, naš Tone obleče jutri vse novo».

Lepo je bilo v teatru in ko je Francek prišel ven, je še vedno videl pred seboj nakazane komedijante, in ko je spal zvečer doma pri bolni materi, je sanjal o plavo oblečenih dekletih in biciklih, in še drugi dan, ko je prodajal vžigalice po starem mestu, se je večkrat obrnil proti zidu in premišljeval o lepih konjih in predrznih jahačih.

Le včasih se je stresel in si je mislil: «Danes pa nič ne bom prodal in zopet bom tepen».

Toda takoj se je otresel teh misli in potolažil se je: «No, še je čas, saj ni še poldne».

vse eno in so bili napadeni. Na nasilstvo, je treba odgovoriti z nasilstvom, na barbarizem, z barbarizmom. To je geslo vseh narodnjaško meščanskih strank. In odgovorila je Ljubljana. Liberalci so sklicali shod, navdušili in razburili so ljudstvo ter ga po končanem shodu prepustili razburjenosti. Ljudstvo je na to začelo demonstrirati, pobivati Nemcem šipe in mazati in jemati nemškimi trgovinam in drugim zavodom nemške napise. Demonstracije so trajale burno dva dni. Da brani javni mir, je stopilo na ulico tudi vojaštvo pešci in dragonci, kar je demonstrante še bolj razburilo. Poročnik Mayer, rodem nemec, pri 27 pešpolku je ukazal svojemu oddelku streljati na demonstrante. Ustreljeni ste bili dve osebi, ki, po poročilih sodeč, niste imele pri demonstracijah nič opraviti.

Ustreljen je bil R. Lunder, strojevodja v Narodni tiskarni in I. Adamič 15leten dijak.

Prvi se je s svojo izvoljenko vračal domov iz slavnosti, ki jo je imelo ta dan društvo tiskarjev ob 40-letnici svojega obstanka. Več drugih je bilo delomateško, deloma lahko ranjenih. Več jih je bilo ranjenih tudi z bajonetom. To se je zgodilo na 20. t. m. Na 22. t. m. je bil pogreb, ki se ga je udeležilo, po poročilih sodeč, 30.000 oseb. Pogreba se je vdeležila tudi ljubljanska soc. dem. stranka, ki je podala tudi svoj venec. Ob odprtem grobu na pokopališču pri Sv. Križu so govorili Hribar župan ljubljanski, Tavčar in sodr. Anton Kristan v imenu socialne demokracije.

Zastoj bi bilo opravičevati ljubljanske izgrede s ptujskimi. Zastoj iskati posameznih sokrivic izgredov. Zastoj je, če se pripoveduje sedaj o grozotah posameznih vojakov, če se je vedno s vso vsmo podpiralo militarizem. Kriv je pač v prvi vrsti sistem; kriva je vlada, ki nalašč v svoje egoistične svrhe, noče napraviti konec narodnostnim bojem z uvedbo narodne avtonomije. Kriva je nevede ali nalašč zgrešena politika narodnjaških strank vseh narodnosti. Meščanje vseh narodov si pač nimajo kaj očitati. Na eni strani vidimo manjšine, ki mislijo manifestirati svojo ekzistenco in si pridobiti vpliv s praznimi demonstracijami. Na drugi strani zopet večine, ki mislijo da se da z nasilstvom in z odrekanjem pravice, uničiti manjšine. Zgrešeno je prvo in drugo. Mali narod se ne more meriti s številno močjo z velikim narodom, nego lahko s kulturno. Zgodovina nas uči, da se s zatiranjem ne uniči niti malih narodov, pač pa povspeši njih razvoj. Zraven vsega tega pa deluje vsakdanje meščanstvu koristno ščuvanje naroda proti narodu in ljubljanski dogodki so samo krvava etapa v zmot in prevar polni zgodovini narodnih bojev. Težko verjamemo, da bode kri, ki je poškopila ljubljanske

Vsedel se je na kamen ob vogalu; z rokami si je zakril oči, da bi ne videl drugega. kakor konja, ki z divjo silo drvi okoli, jezdec na njemu pa preskakuje z leve na desno, kakor bi nič ne bilo in pri tem še burke uganja.

In spet ga je streslo: «Kaj tukaj čepiš? Nič ne boš prodal in tepen boš».

«Pa kaj! še je čas», se je zopet potolažil Francek in že je gledal našemljenega komedijanta, ki je skočil čez svojega tovariša ter ga pri tem tako spretno in krepko brenil, da je padel kakor je bil dolg in širok in rekel pri tem nekaj tako smešnega, da so se vsi navzoči močno smejali.

Tudi Francek se je smejal v teatru in še sedaj, ko je sedel ob vogalu se je zasmejal skoraj na glas, tako da so se mu zasolžile oči, in da ga je nekam čudno pogledala stara baba, ki je šla mimo ter nesla lonček juhe.

«Tepen boš; vstani, pojdi in prodajaj», mu je spet rekel notranji glas.

«Samo še malo časa», si je odvrnil Francek in še globlje se je zamislil.

Včeraj je bila nedelja, danes je tudi praznik in ljudje bodo šli tudi danes v teater. Tudi on bi rad šel. Pa kam bo šel tak? Kam v tej suknji od ktere vse visi,

ulice, spametovala narodnjake in vlado. Narodni boji so vprašanje posesti in obstanka kapitalističnega meščanstva. So tedaj za buržoazijo nujno potrebni in buržoazija bo narodno sovraštvo netila še nadalje do tedaj, ko bo ljudstvo samo spoznalo, da je pri narodnih bojih ono samo največa žrtev. Militarizem in meščanski kapitalizem ne poznata ne usmiljenja ne narodov. Živita drug za drugega, drug ob drugemu. Samo tedaj, ko bo človeštvo uničilo ta dva faktorja, katerih žrtev krije komaj pokriti grob na ljubljanskem pokopališču, samo takrat bo zavladala pravica in svoboda in mir bo takrat ljudem na zemlji.

Odkrijte nagrobnega spomenika in spom. plošče pesniku Simonu Gregorčiču.

Kmalu bo dve leti, odkar nam je preminol naš «gorski slavček» pesnik Simon Gregorčič. Kako milo in doneče nam zvenè njegove strune iz mladeniške moške dobe. Njegove pesmi refleksivne vsebine (Človeka nikar, Oljki, Naš čolnič, O nevihti, V pepelnici noči itd.) vzbujajo v vsakem mislecu občudovanje in estetični vžitek. Ložje pesni nedolžno-ljubavne in domorodne vsebine so postale narodne in kot take last celega naroda. Pojmo jih vsi z isto slastjo in ljubeznijo, vsi klerikalci, liberalci in tudi mi rdeči socialisti. Mi vsi si lastimo Gregorčiča — on je naš, je pesnik celega naroda. Ta ocena velja seveda le za dobo njegovega najboljšega ustvarjanja, ko še ni klonil duhom in mu je še čist in nepokvarjen vrelc svobodno vrel iz njegove pesniške duše. Za pesnika „Gorice“ ta ocena ne velja več. To Gregorčičevo slabost mu narod tudi ne šteje v zlo, saj ve, da je ni sam zakrivil, da takrat ni bil več sam svoj, da so mu bile peruti prestrižene. To slabost je narod pozabil; tudi ni vredno, da bi ostala v spominu. Pokazalo se je to pri pogrebu. Cel narod je vstal in žaloval za svojim pesnikom.

Ta Gregorčičeva slabost bi bila tudi pokopana na veke, da je niso klerikalci izrabili v svojo strankarsko korist. Ti prefrigani tiči, ki so v življenju pesnika telesno in duševno vničili, drli so se ob njegovi smrti v prve vrste žalostnih pogrebcev, češ, glejte, kako žalujemo mi za svojim človekom. In ob rakvi so klerikalni petelini držali strankarsko-politične govore in slavili pokojnika ne kot vsenarodnega pesnika, ampak kot svojega strankarja in — mašnika. Vsled te klerikalne brezobzirne netaktičnosti je zamrla naprednim govornikom beseda v grlu. Takoj po smrti so se klerikalci sami konstituirali v odbor za — Gregorčičev spomenik.

in kam v teh hlačah? En hlačnik seže samo do kolen, drugi pa je strgan na stegnih, tako da mora vedno z roko prikrivati, da bi mu ljudje ne videli nazega in da se pri tem drži tako, kakor se drže tržaška dekleta, ko si privzdigujejo krila, kadar je dež in je blato po cesti? Kam bos, in kam s tem širokim klobukom, ki je strgan, da mu dolgi lasje gledajo skozi? In, kje bi dobil denar?

In ko je Francek tako mislil, je nenadoma postal ves potr in nizko mu je klonila glava.

Šle ste mimo mati in hčerka, obe gospodsko oblečeni, solnčnik v roki.

«Vidiš ga, mati, kakšen je, daj mu krajcar».

«Nimam drobnega» je odvrnila mati kratko, obrnila se je stran in je hotela naprej.

«Pa mu daj več, mati, pa desetico mu daj», je rekla hčerka, zakaj nedolžno srce je bilo polno usmiljenja.

Mati je nejevoljno stresla z glavo, segla je v mošnjček ter dala hčerki svetel denar.

Hčerka je stekla k Franceku potreptala ga je po rami in mu je položila denar na kolena; zasmejala se je in stekla rasposajeno za materjo, in ko je Francek preštel

Pod vtisom veličastja pesnikove smrti se je ta odbor molče akceptiral od naroda, četudi je bila v njem zastopana le klerikalna stranka. (Dr. Ozvald, dr. Šorli so politično brezbarvni). Prispevki za spomenik so prihajali od celega naroda....

Prišel je dan, ko se je imel odkriti velikemu pesniku spomenik na grobu in spominska plošča na rojstni hiši, prišel je 6. september. Krasen dan je bil in nedelja zraven tega. V septembru, ako je lepo vreme, se izplača že samo po sebi izleteti v gore, kaj še-le če se ima počastiti spomin Simona Gregorčiča. Pričakovala se je ogromna udeležba iz cele Slovenije, korporacije, društva. Udeležba je izostala in celo slavje se je takó žalostno izteklo, da bolj se ni moglo. Na pokopališču, ki je ob cesti, se je zbralo kakih 1200 ljudi, na Vrsem, ki je nekoliko oddaljeno, pa kakih 400—500 in še to večinoma iz domačih in bližnjih vasi. Slavnostni govornik dr. Ozvald je na pokopališču govoril — dvajsetorici. Stal sem v množici 3 korake pred njim in ga nisem razumel. Čudno, zakaj se mož sili, če ni govornik. — Na Vrsem je bilo nekoliko bolje. Učitelj Sivec in profesor Ilešič sta povedala par prisrčnih in toplih besed o Gregorčiču, a to je bilo vse pre malo. Obema se je poznalo in sta tudi sama priznala, da nista bila pripravljena in da le nadomeščata druge, govornike, ki so bili «zadržani». — Šestorica cerkvenih — bajè celó laških — pevcev iz Gorice je zapela pod vodstvom župnika Kokošarja prav klavno par Gregorčičevih pesmi (čisto navadnih) — in to je bilo celo Gregorčičevo slavje. Narod ni imel o tega nič, ni odnesel od slavja nobenega boljšega razumevanja pesnikove muze, nobenega trajnega spomina. Večina je odhajala od slavja ravno tako nevedna in topa, kot je prišla inteligentnejša manjšina z nezadovoljnostjo in trpkostjo v sre. Značilno je bilo obnašanje množice na Vrsem. «Spored» je trajal pičlo uro, občinstvo se ni genilo očitvidno pričakovaje še nekaj večjega, veličastnejšega... Bilo je treba občinstvo opomniti, da je «spored končan».

In zakaj je bila Gregorčičeva slavnost takó klavna? Liberalci pravijo, da so se zató abstinalirali, ker niso bili povabljeni od oficijelnega klerikalnega odbora, ni Glazbeno društvo v Gorici, da ni bilo povabljeno. Klerikalci skušajo to sicer utajiti in zvrčajo krivdo na liberalce. Vendar se da to z gotovostjo konstatirati, da so si klerikalci tudi sedaj hoteli uzurpirati glavno in edino zaslugu na Gregorčičevem slavju. Po drugi strani tudi abstinenca liberalcev ni odobrati; užaljeno samoljubje bi bilo lahko doma pustili, pa bi bili prišli vsejedno počastit pesnikov spomin. Saj bi

če ima dovolj škatljice, se je zelo začudil, ker je ni več videl.

«Jezus, Marija! Kako je dobra; kar nobene škatljice ni hotela vzeti». In ko je tako rekel, se mu je nenadoma zasvetila v glavi prelepa misel.

«Tudi jaz hočem biti dober in usmiljen; kar daroval bom eno škatljico tistemu, ki ga prej srečam».

Prišel je iz hiše mlad gospod, leno je mahal s palico in zibal se je, kot bi bil močnega vina pijan.

Francek je skočil predenj, škatljico držeč v roki, na liceh veliko veselje.

«Res je res; kar vzemite tole škatljico, nič ne zahtevam zanjo».

«Stran se mi poberi!»

«Toda verujte gospod, zastoj vam jo dam».

«Najte zlodej stran vrže, pojdi, pravim, drugače....»

«Res je kar vam pravim, ni treba krajcarja, tudi jaz sem usmiljen. Takrat pa se je zgodilo nekaj kar Francek ni pričakoval: gospod je prelomil palico na njegovem hrbtu in je šel naprej.

«Kaj pa sem vam storil?» je zajecal bolno Francek in je šel domov.

(Konec prih.)

bili prav lahko nastopili po oficijelnem »sporedu«.

Ti pa, dragi popotnik, ki te spelje pot mimo sv. Lovrenca, pusti ob cesti svoje belo, črno ali rdeče strankarsko prepričanje in stopi par korakov na hribček, ki krije ostanke našega velikega pesnika. Počasti spomin moža, ki je svoje čisto srce in svoje najboljše moči posvetil svojemu narodu. Spomenik je lično delo slovenskega kiparja Biteznika v Gorici. Pod pesnikovo še precej dobro izdelano podobo je prav lično izveden v reliefu pesnikov življenjski motto: naš čolnič pogube otmimo t. j. veslar, ki skuša svoj čolnič (narod) rešiti pogina iz razburkanih valov življenja.

Dr. I. F.

Deželni zbor goriški.

Ob 10-ih dop. 21. t. m. se je vršila maša; daroval Faidutti; navzoči vsi poslanci razun laških liberalcev.

Ob 11-ih otvoritvena seja.

Namestnik *Hohenlohe* čita najprvo italijansko, potem slovensko. Citira najvišji patent, s katerim je bil sklican deželni zbor na današnji dan, ter odlok, s katerim sta bila imenovana Pajer za glavarja in dr. Gregorič za podglavarja, ter predstavi tadvaj zbornici. Nato pozdravi poslance ter nadaljuje, da se je zbornica zbrala v tem pomembnem času, ko je potrebno delovanje v prid ekonomičnemu in socijalnemu razvoju. Zagotavlja svojo podporo in računa na složno delovanje vseh poslancev. Kot vladnega komisarja, ki bo deloval, predstavi grofa Attemsa.

Pajer govori najprvo italijansko precej dolgo v pozdrav italijanskim poslancem. Med govorom zakliče Gabršček: «Kdaj bo pa slovensko!»

Kmalu nato govori slovensko približno:

Častita gospoda! Veseli me, da morem poklicati tudi poslance na desni strani. Sprejmite moj prisrčni pozdrav ter upam, da boste podpirali delovanje, ki se od nas pričakuje vsled mandata volilcev in potrebe, pospeševati gmotno stanje naše dežele. Jaz mislim, da boste uničili vse ovire in da se bo doseglo složno delovanje med obema narodoma. Na ekonomičnem polju je treba, da z vsemi našimi močmi delamo, da se nadaljuje akcija, ki se je energično pričela in katero tudi ljudstvo od nas zahteva. Potem bomo lahko pomnožili blagostanje naše dežele.

Potem govori zopet italijansko in pozivlja poslance, naj zakličejo cesarju: evviva.

Dalje pove, da se je nadškof opravičil, da se ne more udeležiti seje, ter povabi poslance najprej italijanske, potem slovenske, naj položijo v njegove roke obljubo. Pokliče po abecedi laške poslance in potem slovenske v to svrhu.

Zaključek seje ob 12-ih.

Seja dne 22 sept. 1908 ob 5-ih. pop.

Dnevni red:

- 1.) naznanilo predsedstva;
- 2.) volitev odsekov.

Glavar otvori ob 5¹/₂ sejo. Pred vsem se spomni smrti poslanca Holzerja ter oriše njegovo delovanje. Poslanci poslušajo stojé.

Potem da prečitati predlog drja. Gregorina in tovarišev, da naj se seja radi pogreba žrtev ljubljanskih demonstracij odloži z istim dnevnim redom na 23 sept.

Glavar misli, da predlog ne spada v goriško zbornico, vendar da besedo drju. Gregorinu, da utemeljuje svoj predlog.

Dr. Gregorin: Utemeljuje svoj predlog. Vojaštvo je smatralo, da mora streljati, kar je tudi storilo in je padlo obilo žrtev. Ves slovenski narod, čigar veliko večino tvori prebivalstvo Goriške, stoji pod vtisom ljubljanskih dogodkov. Ni moja naloga raziskavati, če so bile demonstracije upravičene in če je vojaštvo bilo upravičeno streljati. Nemci so demolirali na Češkem česke šole, a se ni streljalo. V Hebu so metali na vojake kamenje, se ni streljalo. Ravnotako v Gradcu. Nemški burši so porušili poslopje v Inomostu, namenjeno za italijanska vseučiliška predavanja, se tudi ni streljalo. Streljalo pa se je v Trstu in sedaj v Ljubljani. Moj namen je, da izrazim svoje sočutje radi žrtv v Ljubljani, in upam, da se bodo pridružili naši manifestaciji tudi italijanski kolege, kakor so se njim svoj čas slovenski poslanci radi dogodkov v Inomostu in v Trstu. Naj se torej današnja seja z istim dnevnim redom odloži na jutri.

Glavar prevede to na italijansko in pravi, da je predlog sprejet, če se nikdo ne oglasi k besedi.

Marani pravi, da se italijanski poslanci pridružujejo iz humanitete, ker je najdražje

človeku življenje. (Bravo! Ploskanje in pritrjevanje med občinstvom.)

Attems protestira v imenu vojaštva radi očitanja pristranosti. (Medklci. Hrkanje, kašljanje in piskanje med občinstvom.)

Dr. Gregorin konstatira, da ni hotel napadati vojaštva, marveč vladni sistem, ki izrablja vojaštvo. (Odobranje in ploskanje.)

Glavar prevede na italijansko in odloži sejo na 23. sept. dopoldne ob 11-ih. (Odobranje in ploskanje.)

III. seja goriškega deželnega zbora se je vršila dne 23. t. m. Napovedana je bila na 11. uro, začela pa se je ob 12-ih. Dnevni red: 1.) poročila predsedstva, 2.) volitev verifikacijskega odseka. Prebrale so se najpoprej nekatere interpelacije in predlogi, potem pa poročilo predsedstva: razne prošnje za podpore, in sicer od občin, društev, privatnih oseb i. t. d. Pri drugi točki je šlo v prvi vrsti za določitev števila članov verifikacijskega odseka. Slovenski klub je predlagal, naj obstoji ta odsek iz 9 članov, istotako furlanski klerikaleci, dočim so laški liberalci in slovenski klerikaleci hoteli imeti 10 članov, in sicer 3 iz slovenskega kluba, 2 iz slovenskih klerikalcev, 3 iz laških liberalcev in 2 iz furlansk klerikalcev. Po jako burni debati je prišlo končno do glasovanja pri katerem se je pokazala zveza slovenskih liberalcev z laškimi klerikalci. Predlog teh dveh klubov (9 članov) je bil sprejet s 15 proti 14 glasovom. Nato so zapustili laški liberalci in slovenski klerikaleci dvorano. Znamenita je izjava glavarja Pajerja nato, da pripada on liberalni laški stranki, ki je zapustila dvorano, ter zaključuje sejo in je odšel.

RAZNO.

Izkoriščanje Slovencev v Ameriki.

V Judianopolisu je okolo 800 Slovencev, ki žive večinoma skupno zunaj mesta. Imajo tudi slovenskega duhovnika, baje nekega v Ameriko pobeglega kaplana, da se je izognil avstrijskim paragrafom. Tudi svojo posebno cerkev morajo imeti pobožni Slovenci. Nad 300.000 dolarjev svojega denarja so zabili vanjo, a to še ni bilo dovolj; za čast božjo so morali narediti tudi dolgove, in utegne se zgoditi, da pojde nekega dne cerkev na boben. Praktični Američani jo porabijo za skladišča!

Katoliška morala.

Pred kratkim je v Leipzig-Stötteritz izšla nova izdaja brošure »Moraltheologie«, ki jo je bil na latinskem jeziku svoje dni pisal sloviti in sveti Alfonz Liguorski. Ali — čudo! Od saškega pravdnika je bila brošura zaplenjena, pa ne morda zaradi sovraštva do katoliškega moralista, ampak zaradi nesramne vsebine. Pravdnik je rekel, da se v nemškem jeziku pač ne sme prodajati takih nesramnosti.

Domače stvari.

Zaupniki so vabljeni na važno zaupno sejo, ki bode v soboto dne 26. t. m. ob 8 in pol uri zvečer v Delavskem domu II. nad. Udeležite se vsi!

V korist „Delavskemu Listu“

se vrši v nedeljo dne 4. oktobra ob 7. uri in pol zvečer, v Delavskem domu ulica Boschetto št. 5. velika veselica z dramatično predstavo, godbo, petjem in drugimi zabavami. Ob 6. uri zvečer se že odpre šaljivi zgodovinski muzej, umetniška razstava satiričnih podob in bazar s 1000 dobitki. Poslovala bo šaljiva pošta. Po predstavi sledi ples. Pri drugi četvorki dobi ona plesalka, ki bo dobila največ razglednic, krasen dar. Vstopnina 40. vin. za osebno.

Delavci! Sodrugi! Udeležite se te veselice v velikem številu. Poleg domače zabave, bodete tudi pomagali našemu potrebnemu „Delavskemu Listu.“

Kako ravnajo z delavci slovenski narodnjaki? Slovenski narodnjaki se vedno povsodi bahajo s svojo ljubeznijo do delavstva. Na shodih in po časopisju pripovedujejo in se bahajo, da zastopajo interese delavstva in človek, ki jih posluša, bi jih kar poljubil, kajti njihovo srce je za delavstvo zelo usmiljeno in iz ust se jim čede obljube. Kako pa ravnajo z delavstvom v svojih zavodih, tam kjer so narodnjaki gospodarji, naj nam pove ta dogodbica, ki se je pripetila nekemu slovenskemu narodnemu delavcu.

Delavec je Anton Piščanc. Uslužben je bil kot sluga v „Slovenski posojilnici in hranilnici v Trstu“ štiri leta. Na 8. avg. je šel na orožne vaje. Dobil je za to od ravnateljstva posojilnice potreben 28dnevni dopust. Vrnivši se iz orožnih vaj na 5. sept., se je takoj predstavil ravnateljstvu posojilnice, a tu so mu naznanili, da mu je služba odpovedana, ne da bi mu bili povedali zakaj. Dotični delavec je imel s posojilnico pogodbo v kateri je rečeno, da mora ali on, če bi hotel oditi iz službe, ali pa, če bi ga hoteli oni proč poslati, morali naznaniti tri mesece prej, ali pa in to je naravno, mu tri mesece plačati. Dne 7. septembra (t. j. t. m.) se je dotični delavec predstavil ravnateljstvu posojilnice gospodu Ulčakarju ter se pritožil, da se z njim ne ravna pravično in prašal je zakaj se ga sploh pošlje iz službe. Gospod rodoljub Ulčakar pa mu je takoj odgovoril, da mu je vsa stvar že znana ter mu rekel, da nima nobene pravice zahtevati trimesečne odpovedi.

Ker je pa dotični delavec stanoval v prostorih posojilnice in hranilnice, mu je rekel gospod Ulčakar, da mora tudi takoj iz stanovanja oditi. Ta ubogi delavec, ki je štiri leta opravljal pri posojilnici zvesto in pošteno svoj posel, ki je ravnokar končal orožne vaje, se je nakrat videl neopravičeno vrženega na ulico brez vinarja in brez stanovanja.

Srce slovenskega narodnjaka ni bilo usmiljeno in ni maralo videti bede in nesreče, v katero so pahnil narodnjaki tega slovenskega trpina. Na prošnjo, mu je dovolil gospod Ulčakar, da sme bivati v stanovanju še do 19. t. m.

Na 17. t. m. je šel delavec k gospodu Grebencu (ne vemo kakšno saržo ima v posojilnici) ter ga naprosil naj se mu dovoli bivati v stanovanju vsaj do 31. t. m. Delavec je bil prisiljen ponižavati se pred visokorodno gospodo slovenskega narodnjakega meščanstva. Ne samo da ni imel drugega stanovanja na razpolago, ampak bil je tudi brez sredstev, da bi si sploh lahko najel drugo stanovanje.

Na 19. t. j. na dan, ko bi bil moral zapustiti stanovanje, se je podal delavec zopet k gospodu Ulčakarju. Poslednji se je ravnopogovarjal z gospodom Grebencem kateremu je baš povedal, da bodo danes vrgli revnega slovenskega delavca iz stanovanja s pomočjo pulcije. Povedal je, da ne more iti, ker nima kam in nima stanovanja s čim plačati. Gospod Ulčakar je pa zavpil, da ako noče oditi, ga pusti aretirati.

Kadar je Ulčakar napravil delavcu spričevalo, ga je prašal, če hoče da zapiše na spričevalo, da je sam odpovedal službo, ali pa, da so mu oni odpovedali. **„Če hočete — je rekel gospod Ulčakar — da zapišem, da ste sam službo odpovedal, potem mi morate podpisati izjavo, da ne zahtevate od posojilnice več ničesar.“** Gospod Ulčakar je pač vedel, da nastopa proti delavcu popolnoma krivično, vedel je, da ima delavec pravico zahtevati trimesečno plačo, toda, hotel je da podpiše rečeno izjavo, da onemogoči delavcu zahtevati trimesečno plačo. Naravno, da bi delavec ne mogel več zahtevati, če bi enkrat izjavil, da ne zahteva več ničesar. To je čisto navadna lumparija, ki so jo zmožni samo slovenski rodoljubi, ki se maste ob dobičkih ki jim donša shranjeni denar kuharic, služkinj in slovenskih popov.

Delavec je pa bil — kar gospod Ulčakar baje ni mislil — pameten in je rekel, da on ne izjavlja ničesar in da naj se naredi spričevalo tako, kakor se ga mora narediti, t. j. povedati če je delavec pošteno in vestno opravljal svojo službo.

Komentarja bi ne bilo treba nobenega. Dogodek je sam na sebi tako kričeč, da bo vsak razumel, da se je godila omenjenemu delavcu krivica, ki so jo zmožni narediti pač ljudje, ki do delavstva nimajo nobene ljubezni ne spoštovanja. Pahniti na cesto zvestega delavca in ne zmeniti se za njegovo bedo, to so zmožni slovenski rodoljubi a la Ulčakar. Ker je pa v Trstu nekoliko slovenskih delavcev brezposelnih, so slovenski narodnjaki te delavce prezrli in vzeli v službo penzioniranega financarja. Ne jemati v službe delavcev, ki žive v bedi, oni dajo raje nekaj zaslužiti finančnemu penzionistu, ki ima ekzistenco že itak zagotovljeno.

Ta dogodek pa ni osamljen. V tržaški posojilnici vlada gospod Ulčakar prav po rusko. Že večkrat so nam došla pisma s katerimi se nas je opozarjalo na nečuvno maniro, s katero postopa gospod Ulčakar napram vsemu osebju sploh in posebno še proti uradnikom. Sploh pa vlada v narodnem domu prava pravcata slovenska ka-

mora, ki je še veliko hujša nego je bila italijanska.

Gospodu Ulčakarju pa priporočamo, naj ravna z delavci tako kakor se pač mora ravhati.

Slovenskemu delavstvu pa naj bode ta dogodek zopet v izgled, da so slovenski gospodarji še slabši od italijanskih, in da ne italijansko ljudstvo ampak kapitalisti, meščanje vseh narodov, so največji sovražniki delavstva, proti katerim se moramo bojevati.

O kamori pa spregovorimo o priliki še par besed.

Sanje rezervista. Te dni je prišel v naše uredništvo kakih 28 let star mož, ki ga je doletela sreča, da je bil letos kot rezervist poklican na orožne vaje, ki jih je tudi pošteno izvršil. Ko so imele biti vaje kmalu pri kraju, se je neko noč sanjal sledeče: Sanjalo se mu je namreč, da je bil prišel zaželeni prvi dan devetega meseca, ter, da so vsi vojaki prve stotnije 27 pešpolka čakali plačo. Zgodilo se je pa, da so morali za ta dan plačo potrpeti, ker so imeli pohod ob 5. ure zjutraj pa do 7. ure zvečer. Sanjalo se mu je tudi da so bili ta dan vsi lačni in da niso imeli kaj jesti. Seboj da so imeli en lonček „Fleischkonserve“ ki je pa niso smeli povžiti brez stotnikovega povelja. Ko jim je pa stotnik ki se je imenoval *Schreller* ukazal, da smejo povžiti tisti lonček „Fleischkonserve“ so se vsi navzoči spomnili, da nimajo kruha. Le malokedo je imel denar, da si je kupil košček svežega kruha. Drugi so pa speklili krompir in tako povžili lonček conserve. Ko je prišel drugi dan devetega meseca, so bili vsi prepričani, da dobe plačo. Toda ne. Zopet so imeli orožne vaje in popoldne so srečno priromali v kraško metropolo, v Sežano. Tu je pa stotnik poklical skupaj vso stotnijo vojakov in naznanil veselo vest, da ni mogel dobiti drobiža, vsled česar, da jih ne more plačati. Toda — je pripomnil — če kdo hoče da ga plačam, naj dvigne roko. Sedem rezervistov je res dvignilo desnico, toda stotnik jim je rekel, da jih plača drugi dan v Ljubljani. Rezervist, kateremu se je to sanjalo, se še sedaj spominja, da je bil še precej lačen in da kakor on, je bilo še veliko drugih njegovih tovarišev, ki so imeli zraven praznega želodeca tudi prazne žepe. Ta rezervist se je v Ljubljni pritožil pri majorju, da še na 3. IX. ni dobil plače, ker stotnik ni mogel najti drobiža. Major ga je prašal, kaj da naredi njegov gospodar kadar ne najde drobiža, da bi plačal delavce. Rezervist mu je odgovoril, da ga išče, dokler ga najde.

Ampak hvala bogu, da so bile to le sanje, kajti, bog ne daj, da bi se dogajale v avstrijski vojski take nedostatnosti. Če bi bilo to res, potem bi bili primorani verjeti, da se hoče uvesti pri nas nekdanje turške razmere.

Vsekakor pa bi mi naprosili vojaško oblast, naj preišče, morda se imenuje stotnik prve stotnije 27 pešpolka *Schreller* in morda je vse to, kar nam je pripovedoval rezervist resnica. Kajti ne bilo bi lepo, da bi bogata Avstrija ne plačevala svojih vojakov.

Žrtve militarizma. Kakor se nam iz Arada poroča, so končale letošnje cesarske vaje z ljudskimi žrtvami. Pri teh velikih orožnih vajah je poginilo 7 vojakov in 143 je pa hudo obolelo. Od umrlih so štiri rezervisti trije so bili pa aktivni vojaki. Eden izmed teh si je pri vajah vrat zlomil, tri je pa zadela solnčnica.

Tako uničuje nenasiiti militarizem mlada življenja. *Roditeljem jemlje sinove in sinovom roditelje.* Najlepše od vsega je pa to, da izda vojaška oblast vsako leto službeno izjavo, da se pri vajah ni zgodilo nobene nesreče. Mi ne vemo, koliko časa se bo ljudstvo radovoljno prenašalo ogromne žrtve militarizma. Da se bo to čim dlje časa godilo bodo že skrbeli naši narodni poslanci, posebno pa naš Štrekelj.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela zopet občni zbor. Ko lani klerikaleci niso zmagali z vsemi zahtevami glede odbora, se je napovedalo, da se bo družba popolnoma otrešla klerikalnega jeroštva in odločno zajadrala v svobodomiselnem vodstvu. Besede so bile prazne kakor izmlaten klas in letos vlada na celi vrsti polovičarstva. Ortodoksní klerikaleci sicer bojkotirajo družbo, ta se jim pa priljubljuje kakor mlada mačka in služi klerikalizmu, kakor da je del klerikalne stranke. V odbor so izvolili celo vrsto ljudi, ki so in morajo biti klerikalni in kdor je na zborovanju „Svobodni Misli“ govoril, da je družba sv. Cirila in Metoda postojanka svobodomiselnosti, je prav slabo poznal. Zavodi družbe izpolnjujejo na šolskem polju vse klerikalne

zahteve in katolicizem jim je važnejši od narodnosti. Če brea, ki jo je dobila družba od klerikalcev, ne zadostuje, da bi se zavredila in osvobodila, tedaj ni od nje do konca dni pričakovati svobodnih šol. Zato je reklama, ki jo dela družba, neopravičena. Cirilmetodova organizacija s svojim brez vsake potrebe svetniškim imenom celo škoduje; kajti če ne bi bilo nje, bi bilo vsaj nekaj upanja, da se osnuje tudi na Slovenskem svobodna šola.

Iz Sv. Križa. In zopet moramo pohvaliti delavnost naših tuk. sodrugov. V nedeljo dne 13. t. m. je priredilo tuk. klesarsko društvo predavanje. Predaval je sodr. Regent o predmetu "Kaj je socializem". Prostorna čitalnica našega društva je bila natlačena do zadnjega kotička kriškega delavstva, ki je z vidnim zanimanjem sledilo izvajanjem govornika. Sodr. Regent je natančno raztolmačil, da nima socializem prav nič skupnega z onim socialnim reformizmom, ki ga imajo v svojih programih razne tudi meščanske reformistične stranke. Socialist je samo oni, ki stremi po popolni odstranitvi današnjega kapitalističnega proizvodnega sistema, ki naj se nadomesti z novim kolektivističnim. Družba se mora polastiti vseh proizvodnih sredstev in, seveda, razdeliti proizvodnjane blaga. Kdor nima pred seboj tega cilja, ta nima pravice imenovati se socialist.

V nedeljo dne 20. t. m. so pa priredili naši diletantje **dramatično predstavo**, ki je vspeła krasno v moralnem in gmotnem oziru. Velika dvorana gostilne Maganje, je bila polna, natlačena. Velika rdeča zastava je vihrala na dvorišču pred dvorano, ki je sama bila tudi okrašena z rdečimi zastavami. Priznati moramo, da se je te predstave udeležil v lepem številu ženski spol in da so se tudi tržačani odzvali vabilu kriških sodrugov v velikem številu. Naši diletantje so sicer dobro uprizorili vse programne točke, toda reci moramo, da bi bilo lahko mnogo lepše. Seveda nimamo namena grajati nobenega. Storili so vsi pač kolikor so mogli. Diletantom pa priporočamo naj se v prihodnje bolje pripravijo in naj ne skušajo za sedaj z uprizoritvijo iger, ki niso za male odre. Privaditi se morajo tudi glasneje govoriti. Domača godba je bila takrat popolnoma na svojem mestu in želeli bi bilo, da bi bilo vedno tako. Po predstavi se je vršil ples, ki je trajal živahen do 11 ure zvečer. Čisti dobiček veselice je namenjen ljudski knjižnici, ki jo ustanovimo pri nas. Ustanovni shod te knjižnice, kateri bo prispeval tudi "Ljudski oder", se bo vršil v kratkem. Društvo "Ljudski oder" v Trstu, bo tudi zalagalo našo knjižnico tako, da bo na razpolago našim delavcem, vedno obilo starih in najnovjših spisov. Poleg knjižnice bomo otvorili tudi društveno čitalnico, s potrebnim številom leposlovnega in političnega časopisja. Domačim delavcem priporočamo že sedaj, da prispevajo po svojih močeh, da bo ta izobraževalni zavod kolikor mogoče lepše vspeval.

Zato ker je sodr. Jernejčič čital glasilo N. D. O. na puf so darovali „Delavskemu Listu“.

Florenin	K —20
Jernejčič F.	" 1.—
Sedmak	" —20
Andrej I.	" —50
Andrej A. II.	" 1.—
Bahun	" —20
Salamon K.	" —20
Jernejčič A.	" —16
Gržina I.	" —10
Zolija I.	" —40
Skupaj	K 3'96

Darovalci priporočajo vsem sodrugom naj posnemajo sodr. Jernejčiča.

Čitateljem. Vsled preobilice gradiva, smo bili primorani odložiti marsikatero stvar za prihodnjo številko. Tako tudi odgovor na predavanje dr. Rybača o pomenu trgovine za naš narod.

DOPISI.

GORIŠKO.

Rubje-Sovodnje. Javen ljudski shod priredi tuk. krajevna organizacija jugoslov. soc. dem. stranke, v nedeljo dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne v *gostilniških prostorih Roka Devetak*. Poročal bo sodrug dr. Henrik Tuma.

Sodrug in somišljenike vabimo, da se udeleže tega važnega shoda v velikem številu.

Vrtojba. Na obnem zboru kolesarskega društva „Vrtojba“ so bili izvoljeni v odbor sledeči; ki so se tako konstituirali:

Fran Faganel, predsednik; Alojzij Pahor, podpredsednik, Fran Gorkič, tajnik; Danijel Maraž, taj. namestnik; Josip Gare, blagajnik, Alojzij Nemeč, blagajnika namest. Alojzij Zavadlav I., Anton Topkar pa II. rednik; Ivan Mermolija I., Fran Podbersič pa II. namestnik rednika.

Podgora. Skrb naših občinskih očetov za javni blagor je pač zanimiva. Širi se namreč vest, da je občinski svet sklenil darovati tuk. tamburaškemu društvu 300 kron podpore. To društvo priredi v nedeljo svojo veselico, in pripoveduje se, da je ta denar namenjen v pokritje stroškov pri veselici. Odkritosrčno povedano, ne bi želeli, da bi bila ta vest resnična, toda vse kaže, da so naše želje zastoj in da se je naš občinski svet res spozabil, da ni absolutni gospodar občinskega imetja. Tuk. prebivalstvo ni baš tako neumno, kakor mislijo naši mestni očetje. Zato je ljudstvo, odkar se je razširila ona vest, zelo ogorčeno in opravičeno ogorčeno. Gmotno stanje podgorskega prebivalstva ni ravno bogve kako ugodno in občinski davki olajšajo precej njegove žepe. Marsikaj, kar uživajo občinarji drugod od občine brezplačno, si moramo tu sami pošteno preskrbeti. Sedaj pa naj bi se dovolilo očetom trositi ljudski denar v pokritje stroškov čisto zasebnih in brezpomembnih zabav privatnega društva. Da bi imelo omenjeno društvo kak izobraževalen namen, da bi hotelo ustanoviti javno ljudsko knjižnico, potem bi bili mi prvi, ki bi zahtevali da to knjižnico podpira tudi mestni svet. Ali pa, da bi bilo v prid kakega drugačnega izobraževalnega namena. Sploh pa obstoji to tamburaško društvo samo po imenu in se snidejo skupaj samo takrat, kadar žele prirediti kako plesno zabavo.

Gospod župan sam ni namreč preveč radodaren človek. Še nikdar ni mislil komu pomagati. Če pa pride kdo naprositi ga kot župana za malo občinsko podporo, mu pošteno odgovori, da si je mogel sam prej denar poskrbeti. Zakaj tedaj ni odgovoril tudi temu društvu, da si preskrbi denar samo, predno priredi kako veselico. — Ampak tukaj se gre, da je mestni svet uboge občine daroval temu društvu 300 kron, da se bo smela gospoda brezskrbno zabavati na račun občinskih stroškov, t. j. na troške revnega ljudstva. Kakor rečeno, upamo, da to ne odgovarja resnici. Mi pričakujemo natančnejših poročil in če je to, kar se govori resnica, potem naj bodo naši občinski očetje prepričani, da se bo zgodilo nekaj, česar niso nikdar poskusili. Pokazali jim bomo pač, kaj se pravi ljudski denar zapravljati.

Gospod kurat Golob, ki podučuje veronauk v tuk. ljudski šoli, je pač kurat in s tem bi bilo pravzaprav vse povedano. Kajti, kje je danes človek, ki bi ne poznal kuratov? Te dni se je pripetilo, da ga je neki učencev cel čas veronauka prosil naj mu dovoli iti na stran. Gospod kurat ga ni uslišal in ga je še zraven kaznoval. — Prišlo je namreč do tega, da se je ubogi deček moral poslužiti svojih hlač. Ko so učencevi tovariši obvestili očeta dotičnega dečka, je oče ustavil kurata na cesti in mu velel naj mu stvar pojasni. Naravno je, da kurat ni znal odgovoriti drugače nego, češ, da ni mislil, da je res tako hudo. Kurat Golob je povedal resnico. Če bi bil mislil, da je dečku zares hudo in če bi si bil predstavljal posledice takega zadržanja, bi prav gotovo ne bil tako ravnal. Saj pa njemu tudi ni treba na vse to misliti. Kaj mar njemu če otrok zbolí, kaj ve on o skrbi in ljubezni, ki jo je treba gojiti pri otrocih. Ampak če ni treba, da na vse to misli, če ni bil nikdar v priliki, da bi lahko na kaj takega mislil, in če ne ve kako je treba ravnati z mladimi, nežnimi bitji, potem pa naj ostane doma in takemu človeku se ne da otrok v roke.

Miren. — Pretep na božji poti. — V Mirnu, na Gradu pri Materi božji, so obhajali dne 20. t. m. šestdesetletnico vladanja avstrijskega cesarja in petdesetletnico papeža. Med klerikalci in liberalci je vladalo voliko navdišenje. Ta dan pa so hoteli pokazati mirenski klerikalni telovadci, da znajo tudi korakat. In šli so na grad k Materi božji. To je pa naše liberalce grozno peklo. Po končani maši, so odkorakali klerikalci domov, za njimi pa liberalci. Med potjo so se pa sprli in drugi dan je bilo v knjigi mirenske bolnišnice zapisanih več liberalnih imen.

Tako smo sedaj izvedeli zakaj prav zaprav ustanavljajo liberalci in klerikalci telovadna društva? Pač nimajo boljših opravkov pa se zato pretepajo.

Napredek je res krasen in naroden. — Lepo izobrazbo ponujajo ljudstvu.

ISTRA.

Pula. Proglášenje kandidata za IV. izborni kotar. Prošle se je nedjele obdržavala u narodnoj gostioni na Monte Castanir u Puli izvanredno dobro posjećena izbornička skupština jugoslavenske socijaldemokratske stranke. Prvi je govorio drug Petejan. U oduljem govoru rastumačio je važnost pokrajinskih izbora za radništvo. Dosada je bio pokrajinski sabor u rakama, radništvu dušmanska hrvatske i talijanske purgarije. Socijalno i kulturno djelo — polje rada za pokrajinski sabor, pustili su ti mili «narodni zastupnici» po strani i odali se najgadnijemu šovinizmu, kojemu su dali oduška u narodnim tučnjavama i ostalim sukobima. Dosadanje narodnostno huškanje mora, da ustupi mjesta ozbiljnoj socijalnoj politici i kulturnom djelu. Samo na taj način moći će se zaista koristiti istarskom narodu. Za tu pak stvar sposobna je jedino socijalna demokracija. Iza svoga krasnog govora, predstavio je prisutnima našeg kandidata za IV. izborni kotar, druga Jelčića. Narod ga je burno pozdravio. (Odobranje je trajalo više minuta). Iza toga je govorio sam kandidat Jelčić. U oduljem, jezgrovitom govoru tumačio je isti, socijalistički program, prema kojem će djelovati socijalistički poslanici u pokrajinskom saboru. Naš je stari zahtjev — rekao je on — opće i jednako pravo glasa za pokrajinski sabor i općinska zastupstva. Mora se također urediti i školsko pitanje u Istri, da bude odgovaralo potrebama naroda. Hrvatska djeca u Istri, moraju dobiti škole u svom materinjem jeziku. Zdravstvene su prilike u Istri upravo škandalozne.

Ako tkogod iznenada oboli, prepušten je rekbi smrti, jer je do «obliznjeg» liječnika bar tri do četir sata hoda. Zahtijevati ćemo, da se po svim većim mjestima ustanove zdravstvene postaje na zemaljski trošak, jer je svakako dužnost zemlje, da se brine za zdravlje svojih stanovnika. Nadalje je jako nužna potpuna rastava seoških općina od gradski. Sva zemaljska carina treba, da postane izravni monopol režije pokrajinskog sabora, a opet općinske carinske daće neka potpadnu pod izravnu općinsku režiju. Nadalje treba opskrbiti zemlju zdravom pitkom vodom, na čem se je dosad griješilo i što uz slabe ceste sramoti zemlju. Također i ceste treba urediti. Uopće dužnost budućih poslanika na pokrajinskom saboru biti će ta, da rad pokrajinskog sabora navrnu u pravi kolotek, te da uzrade oko kulturnog, političkog, gospodarskog i socijalnog uskršnjenja Istre. Posve je pak naravno, da kad dosadnji poslanici nisu do sad mnogo trli glave, za narod, da neće ni u buduće. Gradjanske koristi, koje su uvijek zastupali, ne dozvoljavaju im, da se odlučno zauzmu i za one narodne. S tih razloga treba, da narod bira svoga zastupnika iz naroda samoga i takova vam nudi socijalna demokracija. «Ne zahtijevam ja od vas, da glasujete za me, kao osoba, nego kao prestavnik socijalne demokracije, koja je jedina kadra, da pomogne istarskom narodu». (Burno odobranje).

Iza govora raznih ostalih govornika, jednoglasno je zaključeno, da će svi živo agitirati, da bude izabran taj naš radnički kandidat. Narodnjaka, koji nam se uvijek groze sa kolcima, nije bilo ni blizu.

Pula. Izbornička skupština jugoslavenske socijaldemokratske stranke obdržavala se je također u ulici Sisan, dne 19. ov. mjeseca, jako dobro posjećena. Govorili su drugovi: Haramina, Petejan, Jelčić i drugi.

Izborni fond. U izborni fond jugoslov. soc. dem. stranke darovali su dosada slijedeći: Organizirani rudari u Labinju sabrali K 60'—, drug Ješek sabrao 6'— među krojačima, drug Basanić sabrao 1'90, stolari 1'82, Knez Ivan 1'—, Petejan 1'—, Dajčić —40, Letina —40, Moker —20, Moderc —30, Pušević —40, pekarski radnici sabrali među sobom 2'30, Mangin —40, Donari —20. Danas izkazano K 75'92, prije izkazano 33'20. Ukupno K 109'12.

Vivat sequentes!

Radnička klanica. Da! Puljski arsenal za služeje potpuno, ime take klanice. Ne mine tjedan bez žrtava. Prošlog tjedna bilo je puljsko ziteljstvo zastravljeno novom nesrećom, koja za malo da nije usmrtila više radnika. Eksplozirao je nainre jedan parni kotao i teško ranio četiri a lakše dvojicu radnika. Jedan je od prve četvorice skoro u beznadnom stanju, drugom će pak noga ostati hroma za uvijek. Krivac te nesreće za stalno je vedstvo arsenal, jer za onako pogibeljan rad nije poduzelo nikakovih sigurnosnih mjera, niti priskrbilo nužnog prostora. Dabome, da se

to neće priznati, te još ni ova nesreća neće biti zaboravljena, a za njom će već slijediti druga, treća, četvrta i tako redom dalje, sve gore i sve strašnije. Već deset godina zahtijevaju socijalni demokrati, da se uvede potrebno nadzorstvo — ali do danas je to glas vapijućeg u pustinji. — Nakon duga vremena došao je i „Omnibus“ do tog spoznanja, te sad i sam zahtijeva nadzornika. Preporučili bi gospodi oko „Omnibusa“, da namignu dru. Laginji, nek on tu stvar iznese pred buduće zasjedanje delegacija. Ta bar je on pravadni zagovornik mornarice, kod koje vele, da ima veliko upliva. No mi sumnjamo, da će tu stvar bilo dr. Laginja, bilo koji drugi patriota urediti. Vodstvu arsenala preporučujemo, da zaprlječi jedanput za svagda, kasapljenje ljudi dan za danom. Ostalo će sve poravnati radništvo samo, preko svojih zastupnika, koji će se već brinuti, da škandalozne prilike puljskog arsenala ne ostanu tajne.

Kanfanar. Izborna skupština jugosl. soc. dem. stranke obdržavala se je također kod nas dne 20. ovog mjeseca prije podne. Toj skupštini prisustvovao je lijep broj seljaka, kojima je drug Haramina razlagao novi izborni zakon i žalostno gospodarsko stanje Istre, koju su patrioti svih dlaka i pasmina, sa svojim hućkanjem doveli na rub propasti. Seljaci su pažljivo slušali govornika za cijelog njegova govora.

Naravno, da nije bilo patriotima pravo, što se socijalni demokrati usudjuju zborovati među seljacima, ali im je drug Haramina najavio ponovnu skupštinu na kojoj će govoriti naš kandidat drug Jelčić.

Pazin. U nedelju, dne 20. ovog mjeseca sastali smo se mi ovdješnji socijalisti na izbornu skupštinu. Došao je također naš obljubljeni drug Haramina iz Pule. Iza oduljeg njegova govora zaključili smo, da ćemo u najkraćem roku sazvati javnu pučku skupštinu.

Delavsko gibanje.

Deveti redni obćni zbor sklicuje osrednje vedstvo zveze kovinarskih delavcev v Avstriji, na 6. decembra t. l. na Dunaju v Delavskem domu X. okraj Luxenburgerstrasse 810.

Dnevni red je sledeći:

1. Poročilo vodstva.
2. Poročilo nadzorovalnega odseka.
3. Poročilo razsodišča.
4. Predlogi o premenitvi pravil.
5. Notranji red zveze in tozadevni predlogi.
6. Volitve.
7. Stavke in stavkin fond.
8. Solidaritetni fond.
9. Poslednji gospodarski boji.
10. Popolnitev delavskega zavarovanja.
11. Slučajnosti.

Zbor bo trajal najbrž e6 dni.

Oni delaveci, ki so se prijaviili v železničarsko tajništvo za službo na drž. železnici, naj se zbero dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer v prostorih tajništva v Delavskem domu.

„Delavski List“

se prodaja:

V Pulju: v tobakarnah ZADNIK, ulica Promontore; BLAKA, ulica Giovia; Zanon, Campo Marzo; CAMUFO, ulica lircolazione del Arsenale; BENUSSI, ulica Sisiano; PETAROS, Corso Francesco Giuseppe I.

V Gorici: v tobakarnah: SCHWARZ, ul. delle Scuole, KREBEL, ul. Rabata in BAIT, ul. Camposanto. IVAN HOVANSKI ul. Corno 22.

V Podgori: v tobakarnah SKOČIR ANE in PREGARC JEREE.

Vrtojba: FABIAN FRAN. tob.

Nabrežina: v delavskih konsumnih zadugah.

Jesenice: MARIJA NOVAK, Gostilna pri Masarju.

Gabrovica: FURLAN BENEDIKT tob.

Nadalje, se prodaja v TRSTU, in v okolici v vseh važnejših tobakarnah.

KAVARNA UNIONE = TRST =

Ulica Caserma
= in ulica =
Torre Bianca.

==== Napitnina je odpravljena. ====
Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
==== in časnikov v vseh jezikih. ====

Naznanilo.

P. n. občinstvu in sodrugom železničarjem uljudno naznanjam da sem prevzela staroznano gostilno na Perlesovem marofu ob Resljevi cesti št. 22 v Ljubljani.

Točila bodem pristna dolenska vina in Perles-ovo pivo vrček po 20 vin.

Ob vsakem času bom tudi postregla s svežo mrzlo in gorke kuhinjo po najnižje mogočih cenah.

Na razpolago imam na novo opremljeno zimsko kegljišče in vse slovenske delavske časopise.

Nadejaje se obilega obiska s strani v Ljubljano prihajajočih sodrugov se priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

MARIJA PETRIČ
restavraterka.

Slovenci in Čehi v Trstu in na Primorskem.

Pozor!

Potrebujete srajce, spodnje hlače otroške obleke, obleke za gospice in gospe in razne druge domače obleke?

Pišite na podpisano trdko rokodelnega tkanega platnena in volnenega blaga

78 ct. široko 25 m. stane 10 kron

» » 50 » » 20 » franko!

Trpežno Pozor! Raznobarvno!

Zahtevajte vzorce!

Marie Černá,

Ručni tkalcovna, Nový Hrádek
u Nov. Města n. M., Čechy.

KROJAČNICA A. SPANGARO

TRST. ul. S. Nicolò št. 18 III nad. TRST.

Zbirka različnega tu in inozemskega blaga za moške obleke.

Vsako naročbo se izgotovi točno in natančno.

==== Cene zmerne ====

Gostilna „Alla Lealtà“

ANTON SAITZ

ulica delle Acque

Vina najfinejša, domača kuhinja

==== Družinske zabave. ====

Nova klobučarnica GIORGIO DE LUISA

predkratkim otvorjena

v ul. Barriera Vecchia št. 2

Velika zbirka najnovjših klobukov in kap vsakih oblik iz najboljših tovarn.

Cene zelo nizke.

PEKARNA IN SLADČIČARNA

Dominik Milanič

TRST, ul. della Guardia št. 24.

Kruh vedno svež I. vrste konfekcioniran večkrat na dan potom lastnega higijeničnega sistema.

==== VELIKA ZALOGA ====

Likerjev v steklenicah.

Skladišče

ameriških mrežic in aparatov za električno in plinovo luč

E. WÖFLER - TRST

ulica delle Acque št. 20.

JOSIP ZLOBEC

priporoča svojo

pekarno in prodajalno jestvin

v kateri ima na razpolago raznovrstne jestvine po najnižjih cenah; posebno priporoča svojo moko iz prvih avstro-ogerskih mlinov.

Pulj - via Lissa št. 34 - Pulj

Na razpolago vedno pripravljena peč (izvzemši nedelje in praznike) za privatno pecivo.
Delavci! podpirajte delavca tovariša.

JAKOB MAGANJA

priporoča svojo

==== GOSTILNO ====

prej „Stadt Marburg“

ki se otvori v soboto dne 5 t. m. v ul. Ghega št. 3. Vogal ul. Carradori.

Dobro domače vino črno in belo iz Sv. Križa pri Trstu.

Mrzla in gorke jedila vedno na razpolago.

Dobra kosila za delavce — cene zmerne — Postrežba točna.

KAROL GERBEC

BRIVEC v ulici delle Acque št. 17.

Enotni mesečni tarif. Šterilna svetilka Long-Zbirka parfumarij in mila.

ANTON CECH

TRST - Ulica Fonderia št. 12.

Zaloga najboljših dalmatinskih in istrskih vin

Marsale, Vermuth, i. t. d.

Gostilna „Casa del Popolo“

(Zadružna delavska gostilna)

Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Caterina

Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena.

==== Cene zmerne. ====

☞ Shajališče zunanjih sodrugov. ☞

FRATELLI PAGANI

TRST. Ulica Acquedotto št. 6.

Velika zbirka igrač, okraskov, parfumarij, mila, ovratnikov, zapestnikov,

☞☞ kravat, i. t. d. ☞☞

Kmečka delavska gospodarska zadruga

==== v Dobravljah na Goriškem ====

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Pred kratkim ustanovljena

Na razpolago ima 10.000 hl. vina (mošta) združenih kmetov iz najboljših vinogradnih krajev, kakor: Brje, Skrilje, Dobravlje, Kamnje in drugih bližnjih vasi.

☞ LASTNE KLETI ☞

Priporoča se cenjenim konsumentom, zadrugam, trgovcem in gostilničarjem po Goriškem, Kranjskem

==== Koroškem v Trstu in drugod. ====

Postrežba točna in prava. — Cene zmerne.

==== ZADRUŽNO VODSTVO. ====

Slovani! — Podpirajte edino — Slovani!

Slovansko knjigarno in papirnico

Josipa Gorenjca, Trst, ul. Valdirivo 40